

Advies betreffende 'Verordeningen Participatiewet' van de gemeente Doetinchem

Gaanderen: 9 – 10 – 2014

Geacht college,

Op uw verzoek tot advisering betreffende het 'Verordeningen Participatiewet' willen wij graag ons advies uitbrengen.

Het gaat om een hele serie verordeningen en het vraagt veel van de spankracht van de Sociale Raad om tot een afgewogen oordeel te komen over de diverse verordeningen.

Algemeen: wij adviseren u dringend te zorgen voor toelichtingen die publieksvriendelijk zijn, waarbij ook aandacht bestaat voor laaggeletterdheid. Veel mensen die te maken krijgen met deze verordeningen vallen binnen deze groep. Uitgaande van het principe: 'ieder wordt geacht de wet te kennen', ligt hier een grote opdracht.

Wij weten dat wettelijke verplichtingen zorgen voor dit soort verordeningen, maar dat maakt het des te belangrijker om ze toegankelijk te maken voor de mensen waar het omgaat. In de toelichting in onze vergadering heeft de wethouder nogmaals aangegeven dat de verordeningen moeten worden gezien als hulpmiddel bij aanpak van problematiek zoals die in de participatiewet geregeld wordt, maatwerk waarbij de cliënt centraal staat.

Hierna volgt de advisering op de afzonderlijke verordeningen:

Verordening individuele inkomenstoelage

Vanzelfsprekend adviseren wij positief op een regeling waarbij mensen die langdurig met een laag inkomen worden geconfronteerd een inkomenstoelage te geven. In de regeling wordt aangegeven dat een persoon schriftelijk een aanvraag moet indienen.

Wij adviseren u in de toelichting op te nemen dat de bevoegde ambtenaren die op de hoogte zijn van de inkomenspositie van hun cliënten en die weten welke cliënten in aanmerking zouden komen voor een dergelijke toeslag, proactief te werk gaan. Of in ambtelijke taal: dat deze ambtenaren ambtshalve de cliënten actief wijzen op deze mogelijkheid en hulp bieden bij het verkrijgen van de deze toeslag.

De regeling dreigt een zo grote bureaucratische belemmering te zijn dat degenen die er voor in aanmerking komen geen toegang krijgen.

Duidelijke formulieren die ook beschikbaar zijn bij de 'formulierenbrigade' zijn daarom noodzakelijk.

Het begrip discretionair geeft aan dat er sprake is van een rekbare en individuele invulling. Dat sluit aan op het begrip maatwerk, maar kan in deze ook tot gevoelens van onredelijkheid leiden.

In uw notitie is geen aandacht voor de ZZP'ers met een laag inkomen. Gezien de huidige situatie en ook toekomstige ontwikkelingen adviseren wij u om ook aan deze groep aandacht te geven in uw nota.

Verordening Individuele studietoelage

Deze verordening is voor de groep die het betreft zeker positief. Wij verbazen ons wel over het ontbreken van een regeling studietoelage voor de grote groep mensen met een beperkt perspectief en een laag opleidingsniveau.

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IAOZ en verrekening bestuurlijke boete bij recidive Gemeente Doetinchem 2015

Deze verordening is noodzakelijk, maar tegelijk hebben wij veel vragen over de afstemming naar het maatwerk. De hele regeling is gebouwd rondom sancties, de letter van de wet. In de toelichting ontbreekt, naar onze mening, een inleiding waarbij wordt aangegeven wat de geest van de wet is. In de toelichting van de wethouder komt duidelijk naar voren dat de cliënt en maatwerk uitgangspunt is. Het verdient aanbeveling dat ook op te nemen. Wellicht is dat moeilijk in de verordening te verwerken, maar het kan wel in de toelichting worden opgenomen.

Wij vinden dit advies des te meer van belang, omdat de verordening nu een grotere doelgroep en ook andere 'overtredingen' betreft, dan waar deze oorspronkelijk voor is opgezet.

Sancties voor notoire overtreeders zijn noodzakelijk, maar nu het ook betrekking heeft op het bijv. niet voldoen aan de wederkerigheidsverplichting, of mensen met een licht verstandelijke beperking, is het van groot belang om het begrip 'maatwerk' duidelijker te accentueren. In dat kader pleiten wij ervoor om in artikel 3 op te nemen dat een belanghebbende zich kan laten bijstaan door een vertrouwd persoon.

Bij sanctionering is het van groot belang om de beslagvrije voet als uitgangspunt te nemen om het creëren van een nieuw maatschappelijk probleem in de vorm van grote schulden te voorkomen. In uw toelichting bij artikel 11 geeft u daarvan wel voorbeelden, tegelijk lijkt het duidelijk dat bij zware overtredingen deze beslagvrije voet niet in acht wordt genomen. Het zal duidelijk zijn dat in dit soort situaties de maatschappelijke gevolgen voor ouders, maar zeker ook voor andere betrokkenen (kinderen, partner) uitgangspunt moet zijn voor maatwerk. Waar de sanctie opgelegd wordt, begint ook de aandacht voor de gevolgen van de sanctie.

In een eerder overleg hebben voor specifieke probleemsituaties gevraagd om een zekere 'scharrelruimte'. Het is duidelijk dat niet voor alle situaties een regeling te treffen is, maar daarmee zijn die specifieke situaties nog niet opgelost. Wij adviseren dat ook in deze binnen het ambtelijk overleg en in samenwerking met college individuele oplossingen te vinden.

Verordening Tegenprestatie Participatiewet gemeente Doetinchem 2015

Wij kunnen positief adviseren op het algemene principe van het leveren van een tegenprestatie. Het is van groot belang het uitgangspunt 'het stimuleren tot het doen van deze tegenprestatie' te waarborgen.

In uw verordening bij artikel 4 lid 3 geeft u aan waar het college rekening mee houdt. Dat geeft ook aan dat er soms geen tegenprestatie wordt gevraagd. In uw toelichting geeft u aan dat het geen re-integratie instrument is. Wij pleiten ervoor in uw toelichting aan te geven dat het mogelijk wel een sociaal activeringsinstrument kan zijn. De inzet om de tegenprestatie te zien als een vorm van sociale activering kan zo voorkomen dat mensen vereenzamen. Het gaat dan duidelijk om een activering zonder uit te gaan van een mogelijke sanctie.

Tot slot in artikel 2 lid 1 geeft u aan dat periodiek de gemeente verslag doet over de doeltreffendheid van het beleid. Wij vragen u periodiek aan te vullen met 'minstens jaarlijks'.

Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Doetinchem 2015

Deze verordening is het hart van het totale pakket. U geeft in deze verordening een duidelijk beeld van hoe u met de doelgroep waarover deze wet bestemd is, om wilt gaan.

Dat vraagt ook om afstemming met andere gemeenten, zeker waar het om de re-integratietrajecten gaat. U geeft aan dat dan te gedetailleerde regels op gespannen voet komen te staan met maatwerk. Dit is zeker van belang, tegelijk komt de individuele cliënt, bij verschil van mening, daarmee wel in een 'eenzame' positie te staan.

Wij adviseren ook in deze verordening op te nemen dat bij dit maatwerk de cliënt zich bij kan laten bijstaan door een vertrouwd persoon. Voorts door in de notitie op te nemen op welke wijze gebruik kan worden gemaakt van cliëntondersteuning en de nog in te stellen ombudsman.

In artikel 7 spreekt u over scholing.

Binnen het onderwijs is nu sprake van 'passend' onderwijs waarbij niet de belemmering van de leerling voorop staat, maar het aanbod wat passend moet zijn. In uw toelichting geeft u aan 'alleen geen scholing of opleiding aan te bieden als dergelijke scholing of opleiding, naar zijn oordeel, de krachten en bekwaamheden van de persoon te boven gaan, etc.'

In relatie tot artikel 8 is dat des te dringender 'een participatieplaats is bedoeld voor personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor personen jonger dan 27 is de ondersteuning in de vorm van een participatieplaats niet mogelijk'.

In uw verordening wordt op verschillende plaatsen gesproken over een 'cliëntenraad'. Onduidelijk is op welke wijze zo'n cliëntenraad tot stand moet komen. Dat wij als SR daarin een rol hebben, nemen wij als onze verantwoordelijkheid, maar dat kan niet alleen door de SR worden geregeld.

Wij adviseren u duidelijker aan te geven hoe u deze cliëntparticipatie denkt vorm te geven.

In uw verordening waarschuwt u voor 'verdringing', dat kunnen wij onderschrijven. Het zou helpen als u aangeeft op welke wijze u dit probleem denkt te monitoren (Meldpunt? Overleg met vakbonden? Zelf actief onderzoek doen?) Vanuit de SR wordt duidelijk gewaarschuwd voor misbruik van de regeling.

In het overleg met de wethouder en de ambtenaren is al aangegeven dat deze verordeningen noodzakelijk zijn, maar dat in de uitvoering zal blijken of het werkt en hoe het werkt. Dat mag geen vlucht naar voren zijn. Ook hier geeft u in artikel 2 aan dat er een periodiek verslag gaat naar de gemeenteraad. Wij adviseren u dit artikel aan te scherpen met minstens een maal per jaar. Voorts om in dit verslag duidelijk op te nemen op welke wijze die monitoring inhoud krijgt.

In afwachting van uw reactie en hopen bijgedragen te hebben aan een goede verordening Participatie wet,

Namens de Sociale Raad
Leen van der Heiden
Onafhankelijk Voorzitter